

Vårändringsbudget för 2015

Till finansutskottet

Finansutskottet beslutade den 21 april 2015 att ge övriga berörda utskott tillfälle att senast den 26 maj yttra sig över regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015 med eventuella motioner, i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Två motioner har väckts med anledning av propositionen. I yttrandet behandlar trafikutskottet de yrkanden som hänför sig till utgiftsområde 22 Kommunikationer.

I yttrandet finns två avvikande meningar (M, C, FP, KD och SD).

Utskottets överväganden

Propositionen

Bemyndigande m.m.

Ändamål för anslag 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

I propositionen Vårändringsbudget för 2015 redovisar regeringen att staten med anledning av 2013 års Stockholmsförhandling den 7 januari 2014 ingick ett avtal om finansiering och medfinansiering av utbyggnad av tunnelbanan samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. Enligt avtalet ska staten bidra med statlig medfinansiering till såväl byggande som projektering av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm.

Regeringen anger att den i sin tillämpning av ändamålet för anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur har begränsat möjligt statsbidrag till att endast avse byggande av regionala kollektivtrafikanläggningar (inklusive handikappanpassningsbidrag). Regeringen anser att denna ordning bör kvarstå och förtydligas samtidigt som det är angeläget att staten fullföljer avtalet kring tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm. Regeringen föreslår därför att anslaget även ska få användas för statsbidrag dels till projektering av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm, dels till byggande av regionala kollektivtrafikanläggningar (inklusive handikappanpassningsbidrag).

Bemyndigande för anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur

Regeringen anför att bemyndigandet för anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur behöver ökas med 4 170 000 000 kronor med anledning av att Trafikverket under 2015 avser att teckna kontrakt för betongtunnel Skärholmen och bergtunnlar Johannelund. Tunnlarna ingår i projektet E4 Förbifart Stockholm. Ökningen av bemyndigandet bedöms inte ha någon påverkan på anslagsbehovet kommande år.

Mot denna bakgrund föreslår regeringen att den bemyndigas att under 2015 för anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 94 800 000 000 kronor 2016–2050.

Medfinansiering samt förskottering av transportinfrastruktur

Regeringen påminner om att det genom riksdagens beslut vid behandlingen av propositionen Vårändringsbudget för 2014 infördes en ny ordning för medfinansiering och för medel som räntefritt lånas in till staten (förskottering). Denna ordning liknar den som sedan tidigare funnits för lånefinansiering, och innebär att riksdagen i behandlingen av statens budget bemyndigar regeringen att besluta om ramar för medfinansiering och förskottering för byggande av

väg och järnväg och för anläggande av allmän farled. Enligt regeringen behöver justeringar göras i form av höjningar av de bemyndiganden som regeringen fått från riksdagen.

Regeringen föreslår att vissa utpekade investeringar och åtgärder i den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025 där kostnaden överstiger 50 000 000 kronor och för vilka regeringen har beslutat om byggstart, ska få finansieras genom bidrag respektive förskottering från kommuner, landsting eller företag upp till högst 3 250 000 000 kronor respektive 875 000 000 kronor.

Vidare föreslås att byggande av väg och järnväg och anläggande av allmän farled där kostnaden understiger 50 000 000 kronor ska få finansieras genom bidrag respektive förskottering från kommuner, landsting eller företag upp till högst 2 000 000 000 kronor respektive 3 200 000 000 kronor om åtgärderna vidtas enligt den nationella trafikslagsövergripande planen för utveckling av transportsystemet för 2014–2025.

Byggande av väg och järnväg samt anläggande av allmän farled där åtgärderna ingår i länsplanerna för regional transportinfrastruktur för 2014–2025 föreslås få finansieras genom bidrag respektive förskottering från kommuner, landsting eller företag upp till högst 3 500 000 000 kronor respektive 5 300 000 000 kronor.

Bemyndigande för anslaget 1:7 Trafikavtal

Regeringen anger i propositionen att Trafikverket avser att teckna nya trafikavtal under 2015 om transportpolitiskt motiverad interregional kollektivtrafik. Mot denna bakgrund föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 1:7 Trafikavtal ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 7 500 000 000 kronor 2016–2027. Regeringens bedömning är att bemyndigandet inte har någon påverkan på anslagsbehovet kommande år.

Bemyndigande för anslaget 1:11 Trängselskatt i Stockholm

Regeringen anger i propositionen att det under 2015 måste finnas förutsättningar för Trafikverket att teckna kontrakt för betongtunnel Skärholmen och bergtunnlar Johannelund. Tunnlarna ingår i projektet E4 Förbifart Stockholm. Regeringen anser därför att bemyndigandet behöver ökas med 500 000 000 kronor. Regeringen gör bedömningen att ökningen av bemyndigandet inte har någon påverkan på anslagsbehovet kommande år.

Mot denna bakgrund föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att för anslaget 1:11 Trängselskatt i Stockholm ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 12 500 000 000 kronor 2016–2027.

Bemyndigande för anslaget 2:3 Grundläggande betaltjänster

I propositionen gör regeringen bedömningen att det finns ett behov av en ökad långsiktighet när det gäller insatserna för grundläggande betaltjänster. Detta kan möjliggöras genom längre avtalsperioder för tillhandahållare av grundläggande betaltjänster, vilket enligt regeringen i sin tur bör leda till lägre statliga utgifter för dessa insatser samtidigt som de som tillhandahåller tjänsterna får bättre framförhållning i sin verksamhet. I dag sträcker sig regeringens bemyndigande att ingå ekonomiska åtaganden på området till 2017. Regeringen menar att bemyndigandet behöver förlängas t.o.m. 2020.

Mot denna bakgrund föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2015 för anslaget 2:3 Grundläggande betaltjänster ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 36 000 000 kronor 2016–2020.

Förändrade anslagsramar

Regeringen föreslår i propositionen Vårändringsbudget för 2015 ändrade ramar för tre anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer i enlighet med följande tabell. Ändringarna redovisas närmare nedan.

Ändrade ramar för anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer

Utgiftsområde 22 Kommunikationer	Beslutad ram/ anvisat anslag	Förändring av ram/anslag	Ny ram/ ny anslagsnivå
Anslag	48 870 983	579 000	49 449 983
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	19 581 798	620 000	20 201 798
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	126 144	-6 000	120 144
2:6 Gemensamma e-förvaltnings- projekt av strategisk betydelse	83 050	-35 000	48 050

Källa: Prop. 2014/15:99.

Anslag 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur

Regeringen påminner om att den i budgetpropositionen för 2015 föreslog att 20 821 798 000 kronor skulle anvisas anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22). Riksdagen beslutade dock att 19 581 798 000 kronor skulle anvisas anslaget (bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86). Regeringen anser alljämt att det är viktigt att förstärka underhållet av järnvägen för att öka förutsättningarna för att komma till rätta med trafikstörningar och andra problem som förorsakar samhället och näringslivet onödiga kostnader. Regeringen föreslår därför att anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur ökas med 620 000 000 kronor.

Anslag 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation

Regeringen påminner om att den i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22) föreslog att 120 014 000 kronor skulle anvisas anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation. Riksdagen beslutade dock att 126 144 000 kronor skulle anvisas anslaget (bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86). Regeringen anser alltså att anslagsnivån bör vara lägre. Regeringen föreslår därför att anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation minskas med 6 000 000 kronor. Den föreslagna anslagsnivån balanseras enligt regeringen mot vad det för närvarande finns kapacitet för att utföra när det gäller bredbandskoordinatorer.

Anslag 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse

Regeringen påminner om att den i budgetpropositionen för 2015 föreslog att 48 050 000 kronor skulle anvisas anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22). Riksdagen beslutade dock att 83 050 000 kronor skulle anvisas anslaget (bet. 2014/15:TU1, rskr. 2014/15:86). Regeringen anser alltså att anslagsnivån bör vara i nivå med den som föreslogs i budgetpropositionen för 2015. Regeringen föreslår därför att anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse minskas med 35 000 000 kronor.

Motionerna

Två följdmotioner har lämnats med anledning av proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015.

I den gemensamma partimotionen 2014/15:3089 av Anna Kinberg Batra m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 1 och i kommittémotion 2014/15:3085 av Oscar Sjöstedt m.fl. (SD) yrkande 4 föreslår motionärerna att riksdagen godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade anslag enligt regeringens förslag med de förändringar som återges i respektive motion.

De avvikelser från regeringens budget som föreslås i motionerna i fråga om utgiftsområde 22 redovisas i tabellen nedan.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M, C, FP, KD)	Avvikelse från regeringen (SD)
1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur	20 201 798	-620 000	0
2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	120 144	+6 000	+6 000

2:6 Gemensamma e-
förvaltningsprojekt
av strategisk bety-
delse

48 050

+35 000

+35 000

Utskottets ställningstagande

Förändrade anslagsramar

I proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015 föreslår regeringen förändringar av vissa anslagsramar inom utgiftsområde 22 Kommunikationer. Utskottet bedömer att regeringens förslag i dessa delar är väl motiverade.

Järnvägsunderhållet har under många år varit eftersatt och antalet allvarliga fel i järnvägen har ökat under den förra moderatledda regeringen. Ett väl fungerande järnvägssystem med hög kvalitet och punktlighet är enligt utskottets mening en förutsättning för att järnvägen verksamt ska kunna bidra till att uppnå de transportpolitiska målen och till att utveckla ett hållbart samhälle. Järnvägsunderhållet måste därför prioriteras. Utskottet vill påminna om att regeringen i höstens budgetproposition för 2015 föreslog en mycket angelägen höjning av anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22). Dessvärre lämnade det förslag till statsbudget som vann bifall i kammaren inte utrymme för denna angelägna satsning. Utskottet anser dock, liksom regeringen, att järnvägsunderhållet måste prioriteras och att det alltjämt är viktigt att förstärka underhållet av järnvägen för att öka förutsättningarna för att komma till rätta med trafikstörningar och andra problem som förorsakar samhället och näringslivet onödiga kostnader. Utskottet välkomnar därför regeringens förslag att öka anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur med 620 000 000 kronor. Utskottet är vidare positivt till regeringens bedömning att satsningarna för att upprätthålla statens transportinfrastruktur kommer öka med 1 240 000 000 kronor per år under perioden 2016–2018. Utskottet noterar också med tillfredsställelse att utgiftsökningen är finansierad på ett betryggande sätt genom de förslag till inkomstökningar och minskade anslag som regeringen lämnar i propositionen Vårändringsbudget för 2015.

Utskottet konstaterar att det för anslaget 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation finns ett ramanslag på 126 144 000 kronor i statens budget för innevarande år. I propositionen föreslår regeringen att anslaget minskas med 6 000 000 kronor, vilket bättre skulle motsvara den nivå på anslaget som regeringen ursprungligen föreslog i höstens budgetproposition för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 22). Utskottet delar också regeringens uppfattning på denna punkt att den föreslagna anslagsnivån bättre motsvarar vad det för närvarande finns kapacitet för att utföra när det gäller bredbandskoordinatorer. Utskottet vill också framhålla att minskningen endast bedöms få en begränsad påverkan för verksamheten under innevarande år.

Utskottet noterar vidare att regeringen för anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse föreslår en minskning med 35 000 000 kronor jämfört med det ramanslag på 83 050 000 som fastställdes i statens budget för innevarande år. Utskottet vill påminna om att regeringens ursprungliga förslag i budgetpropositionen för 2015 var att 48 050 000 kronor skulle anvisas anslaget 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt av strategisk betydelse, och utskottet ansluter sig till regeringens bedömning att anslagsnivån alltjämt bör vara i denna nivå. Utskottet instämmer med regeringen i att de medel som frigörs i stället ska användas för att finansiera öknings av anslag i propositionen för mer prioriterade satsningar. Utskottet noterar också att minskningen medför en omprioritering av viss verksamhet under innevarande år.

Bemyndiganden m.m.

Utskottet har inga invändningar mot de förslag till bemyndiganden som regeringen föreslår i proposition 2014/15:99 yrkandena 41–46, eller att regeringen i enlighet med yrkande 40 ges möjlighet att även använda anslaget 1:1 Utveckling av statens transportinfrastruktur för statsbidrag dels för projektering av tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm, dels för byggande av regionala kollektivtrafikanläggningar.

Sammanfattande ställningstagande

Mot bakgrund av vad utskottet har anfört ovan föreslår trafikutskottet att finansutskottet tillstyrker yrkandena 40–46 i regeringens proposition 2014/15:99 Vårändringsbudget för 2015 liksom vad regeringen föreslår i yrkande 54 om att riksdagen godkänner en ändrad ram och anvisar ändrade anslag för utgiftsområdet 22 Kommunikationer. Trafikutskottet föreslår följaktligen också att finansutskottet avstyrker motionerna 2014/15:3089 (M, C, FP, KD) yrkande 1 och 2014/15:3085 (SD) yrkande 4 i delar som avser utgiftsområde 22 Kommunikationer.

Stockholm den 19 maj 2015

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Jasenko Omanovic (S), Per Klarberg (SD), Said Abdu (FP), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Teres Lindberg (S) och Jimmy Ståhl (SD).

Avvikande meningar

1. Förändrade anslagsramar (M, C, FP, KD)

Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Said Abdu (FP) och Robert Halef (KD) anför:

Ordning och reda i ekonomin och en politik för fler i arbete är det som bygger Sverige starkt. Det är kärnan i Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken. Sverige har klarat den utdragna lågkonjunkturen bättre än många jämförbara länder, och vi ser nu en allt bredare återhämtning av den svenska ekonomin. Det behövs dock ett fortsatt fokus på ansvarsfull ekonomisk politik och strukturellt riktiga reformer för att värna återhämtningen och skapa fler varaktiga jobb och högre tillväxt. När vi är många som jobbar hjälps vi åt att skapa mer resurser till det som är gemensamt.

Underhållet av den statliga järnvägsanläggningen har länge varit eftersatt och behovet av åtgärder är därför mycket stort. Alliansregeringen som tillträdde 2006 fick arva en stor infrastrukturskuld och valde att i det närmaste fördubbla anslaget till drift och underhåll mellan 2006 och 2013. För planperioden 2014–2025 mer än fördubblade alliansregeringen anslaget för järnvägsunderhållet från 38 miljarder kronor under den tidigare socialdemokratiska regeringen till totalt 86 miljarder kronor.

Utifrån den nationella trafikslagsövergripande plan som fastställdes i april 2014 beslutade riksdagen i december 2014 att anslå 19 581 798 000 kronor för anslaget 1:2 Vidmakthållande av statens transportinfrastruktur. Vi anser att det är angeläget att upprätthållandet av den statliga infrastrukturen utgår från den omfattande och väl underbyggda plan som har tagits fram och i vilken behovet inom transportsektorn grundligt har analyserats. Vi anser vidare att en konsekvent och genomtänkt politik är nödvändig för järnvägen om vi ska kunna lösa de problem som finns på området och att det i sammanhanget är avgörande att Trafikverket och entreprenörer ges möjlighet att planera underhåll långsiktigt. Den dubbling av anslaget i den nationella planen som alliansregeringen genomförde var därför viktig och Alliansen är beredd att göra nya prioriteringar i framtiden. Det är dock i dagsläget angeläget att undvika onödigt ryckighet i anslagsfördelningen, inte minst eftersom årets underhållsinsatser huvudsakligen är planerade sedan länge. Vi vill också betona vikten av att satsningarna är fullt ut finansierade.

Järnvägen behöver långsiktiga investeringar och spelregler men det som regeringen gör nu är att ge med ena handen och ta med den andra. Regeringen säger sig satsa på underhållet men försämrar samtidigt Trafikverkets möjlighet att möta oförutsedda händelser genom att minska myndighetens anslagskredit med 1,5 miljarder kronor. Vi vill påminna om att anslagskrediten är till för att

verket ska kunna möta oväntade utgifter och vara mer flexibelt i sin verksamhet. Trafikverket säger självt att detta är ett mycket stort problem för den egna verksamheten som snarast måste åtgärdas. Vidare skickar regeringen ut oroväckande signaler om ett eventuellt återförstatligande av allt järnvägsunderhåll. Vi hänvisar till forskning som visar att konkurrensen i underhållet har gett en ökad effektivitet på mellan 12 och 25 procent och att skattebetalarna fått mer järnväg för varje satsad krona. En återreglering skulle därmed äta upp de satsningar som regeringen säger sig vilja göra.

När det gäller storleken på anslagen 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation och 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt anser vi att den nivå som riksdagen beslutade i december 2014 utifrån allianspartiernas gemensamma budgetmotion 2014/15:2317 för 2015 för utgiftsområde 22 Kommunikationer (M, C, FP, KD) alltjämt bör tjäna som riktmärke. Vi påminner om att förstärkningarna av dessa anslag syftar till att underlätta genomförandet av angelägna projekt, t.ex. att införa regionala bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheter och att med hjälp av it modernisera och effektivisera den offentliga sektorn för att ge medborgarna bättre service. Regeringens aviserade minskningar av dessa anslag signalerar i våra ögon en sänkt ambitionsnivå på it-politikens område, vilket vi ser som oroväckande inte minst med hänsyn till behovet av att i större utsträckning kunna effektivisera och driva på bredbandsutbyggnaden i länen. Detta gäller inte minst situationen på landsbygden om alla i landet ska få tillgång till snabb uppkoppling i enlighet med bredbandsstrategins målsättningar. Vi vill också understryka det stora behov som alltjämt finns av en förbättrad och gemensam e-förvaltning. Det är angeläget med fler förvaltningsgemensamma digitala tjänster som bidrar till att förenkla vardagen för privatpersoner och företag. Regeringens föreslagna sänkningar av anslagen 2:5 och 2:6 skulle innebära en allvarlig ambitionssänkning på området som vi bestämt avstyrker.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser vi att finansutskottet bör tillstyrka de föreslagna anslagsändringarna i motion 2014/15:3089 (M, C, FP, KD) yrkande 1 i de delar som avser utgiftsområde 22 Kommunikationer.

2. Förändrade anslagsramar (SD)

Per Klarberg (SD) och Jimmy Ståhl (SD) anför:

Vi Sverigedemokrater anser att ambitiösa satsningar på en utbyggd digital infrastruktur är fortsatt nödvändiga för att säkra Sveriges framtid som it-nation och att kraftfulla satsningar på bredband måste göras, inte minst utanför tätorterna, för att alla ska få tillgång till snabb uppkoppling mot den digitala världen. Detta klargjorde vi med all önskvärd tydlighet i samband med den it-politiska debatten i kammaren den 4 mars 2015.

Vi anser mot denna bakgrund att den nivå för anslagen 2:5 Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation och 2:6 Gemensamma e-förvaltningsprojekt som riksdagen fastställde i december 2014 i sitt budgetbeslut är den

nivå som ska gälla. De sänkningar som regeringen föreslår i sin proposition Vårändringsbudget för 2015 riskerar enligt vår mening att få negativa effekter för den fortsatta bredbandsutbyggnaden och möjligheten att med hjälp av it modernisera och effektivisera den offentliga sektorn, vilket i förlängningen drabbar medborgarna som efterfrågar både snabbt bredband och en effektiv offentlig sektor med hög servicenivå.

Mot bakgrund av vad som anförts ovan anser vi att finansutskottet bör tillstyrka de föreslagna anslagsändringarna i motion 2014/15:3085 (SD) yrkande 4 i de delar som avser utgiftsområde 22 Kommunikationer.